

SÈRIE 5

Exercici 1

[5 punts]

OPCIÓ A

1.

[1 punt]

- Existència dels quatre blocs, encara que no estiguin explicitats com a tals: *Fitxa tècnica*, *Context històric*, *Anàlisi formal i estilística* i *Interpretació conceptual*.

[0'50]

- En funció del grau de detall i correcció.

[0'50]

2.

[4 punts]

Datació:

- 1814 (s'admeten: primer terç o primer quart del segle XIX. Primeres dècades del segle XIX. Però cal tenir en compte que respon a un fet contemporani que cal conèixer per interpretar de manera correcte l'obra).

[0'20]

Context històric i cultural:

- Constitució de 1812. Les corts de Cadis.
- Guerra del francès i regnat de Ferran VII a Espanya.
- El marc internacional és la Revolució francesa i la figura de Napoleó i l'imperi francès.
- Les idees de La Il·lustració i la seva expansió europea.
- Història d'Espanya: invasió francesa, Restauració i Trienni liberal.
- Trajectòria vital i artística de Goya. Incidència en el seu malestar i contradicció vital.

[4 x 0'20]

Anàlisi formal i estilística [2 punts]:

Estil:

- Romanticisme. Artista de personalitat i estil singulars, es pot admetre goyesc.

[0'25]

Característiques:

- Pintura a l'oli de gran format.
- Composició oberta.
- Predomini del color sobre el dibuix.
- Ús intencionat de la llum i el clarobscur.
- Gama cromàtica fosca amb dos punts de llum: fanal i figura de camisa blanca.
- Pinzellada solta i breu (poc descriptiva).
- Realisme en la representació de les figures, de l'acció i del context paisatgístic.
- Expressió dramàtica a través del gest de les extremitats i facial de les figures.
- Dinamisme amb les diagonals compositives i els escorços dels personatges.
- Dualitat i maniqueisme entre els dos grups de personatges, esquerra i dreta.
- Protagonisme de la figura amb els braços oberts.

- Brutalitat de l'acció: un afusellament.
- Interpel·lació a l'espectador emplaçant les figures més sagnants a primer terme.

Antecedents i influències:

- Estil naturalista del barroc, en particular Velázquez i Rembrandt.
- L'obra de Goya té una influència indubtable en la pintura d'història espanyola del segle XIX.
- També en la figura de Picasso, i les seves obres de compromís històric.

[7 x 0,75 = 1'75]

Interpretació conceptual: tema, funció o destinació, significat... [1 punt]:

- Es representa un tema d'història contemporània (sis anys després), quan el poble de Madrid el maig de 1808 es revolta contra les tropes napoleòniques i els efectes dramàtics d'aquesta actuació, el 3 de maig a la muntanya del Príncepe Pío.
- La pintura fa parella amb *La càrrega dels mamelucs*, o *El 2 de maig de 1808*.
- Comanda estatal del govern de la Regència de les Corts de Cadis amb destinació desconeguda.
- Nou concepte d'heroisme.
- Simbolisme amb la Passió de Crist per la col·locació i nafres del personatge central.

[0'50]

- Posicionament del pintor davant de la barbàrie i la crueltat de qualsevol guerra.
- Protagonisme de les víctimes, del poble.
- Desencís del pintor de cort davant dels francesos i de la restauració borbònica a partir del seva ideologia liberal.
- Pacifisme i antibel·licisme.

[0'50]

OPCIÓ B

1.

[1 punt]

- Existència dels quatre blocs, encara que no estiguin explicitats com a tals: *Fitxa tècnica*, *Context històric*, *Anàlisi formal i estilística* i *Interpretació conceptual*.

[0'50]

- En funció del grau de detall i correcció.

[0'50]

2.

[4 punts]

Datació:

- 1906-1912 (S'admet finals del segle XIX o inicis del segle XX).

[0'20]

Context històric i cultural:

- Consolidació dels Estats Units d'Amèrica.
- Segona revolució industrial.
- Auge de la burgesia a Europa.
- Catalanisme polític i Renaixença.
- Consolidació del moviment obrer a Catalunya. Setmana tràgica.
- Naturalisme i simbolisme literaris. Generació del 98.
- Possibilitats artístiques del ferro.
- La fotografia i la seva incidència en la resta d'arts visuals.
- Inici de les avantguardes artístiques, caracteritzades per la voluntat de ruptura.
- Capitalitat artística a París.
- Pervivència de l'*Art Nouveau* en diversos països europeus, en la seva doble vessant innovadora i burgesa.
- Trajectòria vital i artística de l'arquitecte.

[4 x 0'20]

Anàlisi formal i estilística [2 punts]:

Estil:

- Modernisme (s'admeten altres sinònims: *Art nouveau...*).

[0'25]

Característiques:

- Edifici d'habitatges subdividit en planta baixa, cinc pisos i golfes.
- Predomini de la línia corba en planta i alçària.
- Planta lliure.
- Façana de pedra de formes sinuoses i obertures capritxoses.
- El mur exterior no té una funció de sosteniment. És una estructura autònoma a partir d'un sistema de bigues i tensors de ferro.
- Columnes de ferro i estructura autoportant.
- Les baranes de la façana, de ferro colat, potencien l'efecte escultòric de l'edifici.
- Els habitatges tenen coberta embigada, oculta rere un sostre de guix amb formes corbes.
- Les golfes són cobertes amb arcs parabòlics de maó.
- Fusió de la caixa d'escala amb els patis interiors.
- Dos patis, també asimètrics, il·luminen i ventilen l'interior.
- Les caixes dels ascensors i de ventilació al terrat són recobertes amb peces de ceràmica, tècnica coneguda com a trencadís.
- Els tancaments de fusta i el mobiliari són disseny també d'Antoni Gaudí.

Antecedents i influències:

- Inspiració en les formes de la naturalesa.
- Evolució del llenguatge gaudinià, de gran originalitat.
- Influència en els seguidors de Gaudí i en l'arquitectura expressionista alemanya (Erich Mendelsohn, Bruno Taut).

[7 x 0,75 = 1'75]

Interpretació conceptual: funció, destinació, significat... [1 punt]:

- És un edifici d'habitatges a la cruïlla de Passeig de Gràcia amb Provença comanda de la família Milà, d'aquí el seu nom.
- S'integra en la urbanització del Passeig de Gràcia.
- Aplicació d'estructures industrials a l'habitatge burgès.
- Prototipus d'habitatge de l'alta burgesia barcelonina

[0'50]

- Exemple d'art total, ideari estètic de l'arquitecte. Integració de tècnica constructiva moderna amb els oficis i les arts.
- Referències a la naturalesa.
- Eliminació d'alguns elements religiosos de la façana (Verge del Roser), però es mantenen les inscripcions i símbols marians (cornisa).

[0'50]

Exercici 2

[5 punts]

Obra 1.

Laocoont i els seus fills (Roma, Museus vaticans) [5 punts].

a)

[1 punt].

Datació:

- Obra de datació complexa. Es valorarà qualsevol datació que entri en època hel·lenística, des del s. II aC al segle I dC. I.

[0.20]

Context històric i cultural:

- Període hel·lenístic, comprèn del 323 aC al 31 aC.
- Pèrdua de capitalitat artística d'Atenes.
- Expansió pel món de la cultura grega a causa de les conquestes d'Alexandre el Gran.
- Rellevància cultural del món grec oriental: Pèrgam, Halicarnàs, Alexandria, Rodes.
- Desenvolupament d'una important escola escultòrica a Rodes.
- Trasllat d'artistes grecs a Roma.
- Plini el Vell (s. IdC.) considera que es tracta d'una obra superior a totes les altres de l'antiguitat, tant en escultura com en pintura.

[4 x 0'20]

b)

Estil: Art grec hel·lenístic.

[0.25]

Característiques:

- Basada en l'ordre i en la raó.
- Sistema de construcció arquivada.
- Utilització de la pedra.
- Recerca de l'harmonia o proporció visual.
- Existència de tres ordres columnaris o arquitectònics: dòric, jònic i corinti.
- El temple és l'edifici religiós més important.
- En l'arquitectura civil es desenvolupen les tipologies de teatre, odeó, estadi o palestra.

[3 x 0.25]

c)

[1 punt].

- Talla de marbre.
- Intens treball amb el trepant.
- Grup escultòric.
- Composició en forma piramidal.
- Predomini del dinamisme i l'emoció turbulenta en lloc de la serenitat clàssica del període precedent de l'art grec.
- Utilització de diagonals i escorços per recrear el moviment.
- Expressió grandiloqüent de les emocions a través de les extremitats i els rostres.
- Manifestació del *pathos*.

[5 x 0.20]

d)

[1 punt].

Explicació del tema en funció de les fonts literàries:

- Tema literari i al·legòric
- El tema apareix a la Iliupersis d'Arctinos de Milet i l'Eneida de Virgili. No a la Iliada d'Homer, com tampoc el tema del cavall.
- Les versions gregues del mite parlen de la mort d'un fill de Laocoont, mentre que la llatina fa referència a dos fills. Per tant, sembla que el grup s'inspira en les versions llatines.

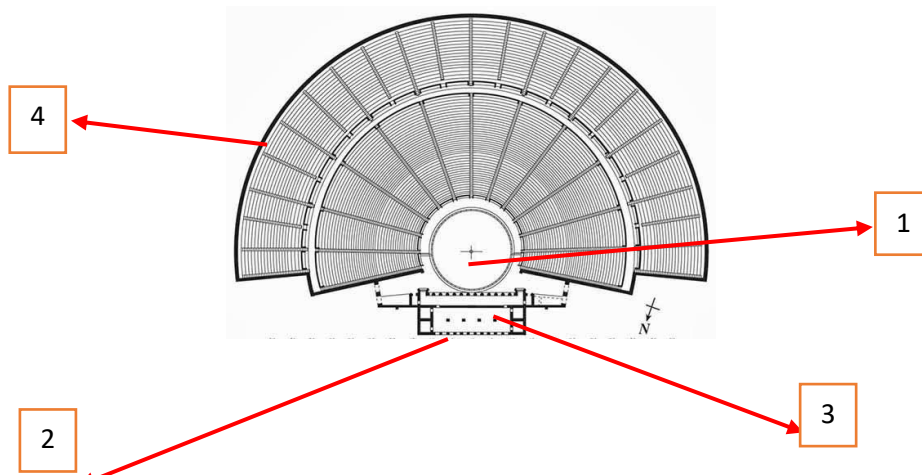
[0.50]

- Es representa el moment en el qual unes serps monstruoses ataquen el sacerdot Laocoont i els seus fills i els causen la mort. El sacerdot troià havia advertit els seus conciutadans que no es refiessin del cavall de fusta regalat pels grecs. De seguida, dues serps enormes van sortir del mar i el maten juntament amb els seus dos fills. Els troians ho van interpretar com un càstig diví i entraren el cavall a la ciutat.
- El motiu de la mort té dues versions diferents: càstig d'Apol·lo, perquè es va casar contra les seves ordres, o d'Atena, partidària de la victòria grega.

[0.50]

e)

[1 punt].

1. Orchestra. 2. Skene. 3. Proskenion. 4. Koilon

[4 x 0.20]

Característica que roman:

- La planta semicircular de l'escenari.
- La graderia esglaonada i ascendent.
- Passadissos verticals i horitzontals d'accés.

[0.20 punt]

Obra 2.

La mesquita, de Còrdova.

a)

[1 punt].

Datació:

- 785-788 (inici amb Abderrahman I). Ampliada de manera successiva al llarg dels segles IX i X (833, 855, 962, 966, 987).

[0.20]

Context històric i cultural:

- Mahoma (571-632) i la fundació de la religió islàmica.
- Hègira i expansió de l'Islam amb l'establiment de la seva capital a Damasc.
- 711: invasió islàmica de la península ibèrica en temps visigot.
- Establiment de al-Àndalus i inici de la recuperació cristiana de la península.
- Tres etapes de la presència islàmica a la península ibèrica: època omeia o califal (755-1000); època almohade (1153-1212); i, època nassarita (1238-1492).
- Mesquita construïda en temps del califat i damunt d'una església visigoda dedicada a sant Vicenç
- Període del califat de Còrdova, independent de Damasc.

[4 x 0'20]

b)

[1 punt].

Estil:

- Estil hispanomusulmà. Es poden fer constar influències: romanes, bizantines, visigodes.

[0.25]

Característiques pintura romànica:

- Colors plans i contrastats.
- Contorn de les figures i dels motius en negre.
- Figures hieràtiques (poc expressives).
- Resolució formal estereotipada: volum dels plecs, anatomies, rostres...
- Absència de la perspectiva lineal.
- Disposició de les escenes per franges horitzontals.

- Predomini de la temàtica religiosa: bíblica i hagiogràfica.
- Diferents suports: fusta, mur, pergamí...

[3 x 0'25]

c)

[1 punt].

- Edifici de planta rectangular dividit en dues parts (coberta i descoberta) i envoltat per un mur perimetral on hi ha diverses portes que donen accés a l'interior, sense destacar una façana principal.
- A l'exterior s'identifiquen els contraforts i els merlets.
- La part descoberta és un pati de tarongers amb el minaret i fonts rituals.
- La sala d'oració és dividida en nombroses naus per mitjà de columnes amb dues fileres d'arcs sobreposats de mig punt i de ferradura, que caracteritzen la seva bicromia (blanc i vermell).
- A l'interior, l'efecte resultant se sol associar amb un bosc de columnes.
- Aprofitament d'elements arquitectònics i escultòrics d'èpoques anteriors (romana i visigoda): fusts i capitells.
- Ampliació amb vuit naus que se sumen a les existents.
- Al final de la nau central hi ha el mihrab, l'espai de major importància ritual, i de rellevància també arquitectònica a través de les cúpules amb arcs entrecreuats.
- Ús de materials constructius econòmics.
- Absència de figuració en la decoració. Predomini de l'ornamentació vegetal, geomètrica i cal·ligràfica.
- Estucs i ceràmica com a revestiments arquitectònics.
- Influència de l'art romà, visigot i bizantí.

[5 x 0'20]

d)

[1 punt].

- La mesquita és l'edifici de culte de la religió islàmica, on els fidels adoren Al·là.
- Al centre, avui s'hi emplaça la catedral de Còrdova, erigida després de 1523, la construcció de la qual va permetre la pervivència d'aquest espectacular edifici fins a l'actualitat.

[0'50]

- Un dels murs és orientat a la Meca, com indiquen els preceptes de la religió islàmica.
- El *mihrab* s'orienta a Damasc.
- La *maqsura*, al seu davant, està reservat a les autoritats.

- Altres espais amb funció i denominació específica són *hàram* (sala oració), pati (*sahn*), fonts rituals per a les ablucions (*sabi*) o minaret (torre des d'on es crida a la pregària).

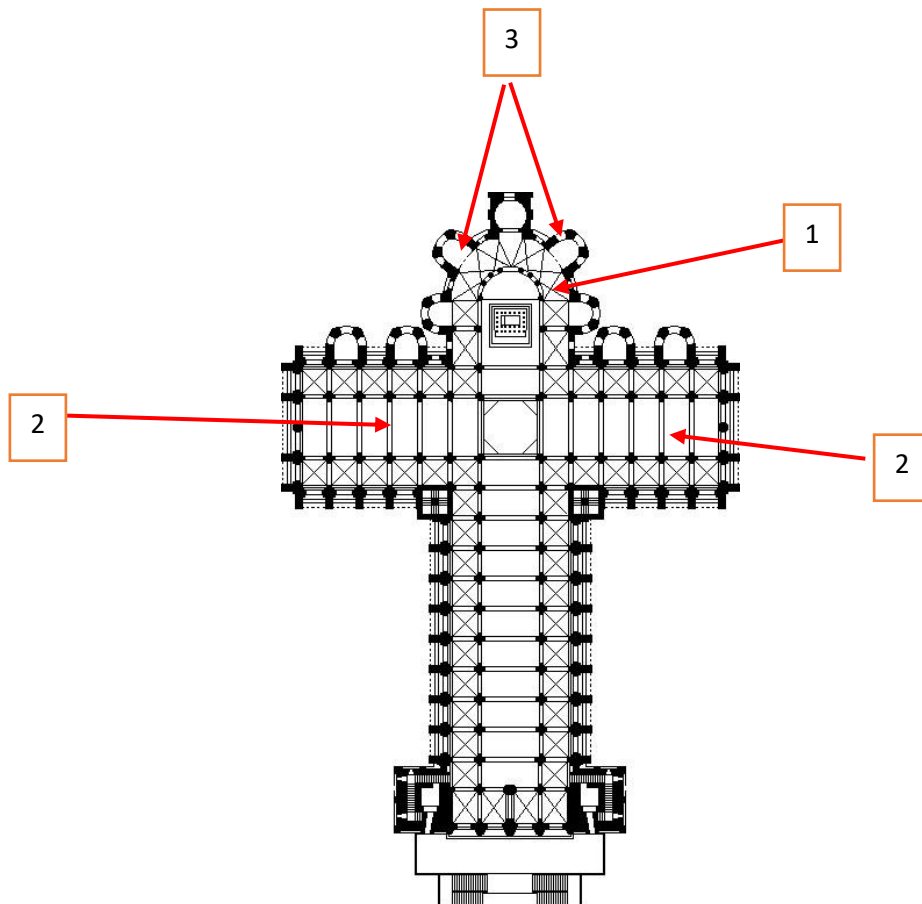
[0'50]

e)

Planta: Creu llatina.

[0'25]

Situeu a la planta:

[3 x 0'25]

Obra 3.

L'escola d'Atenes, de Rafael d'Urbino.

a)

[1 punt].

Datació:

- Entre 1509 i 1512 (concepció i realització). S'admet: primer terç o primer quart del segle XV. Primera dècada del segle XV. Primers anys del segle XV. També la denominació italiana *Cinquecento*.

[0.20]

Context històric i cultural del període:

- Inici de l'alt Renaixement o del Renaixement madur.
- Itàlia dividida en petits estats i inici de construcció de les grans monarquies europees (Espanya i França).
- Regnats dels reis catòlics i de Carles I a la Corona espanyola.
- Consolidació de la política colonial als virregnats americans.
- Lliga Santa contra la monarquia francesa. El Saco de Roma.
- Lluita territorial entre protestants i catòlics al cor d'Europa.
- Invenció i expansió de la impremta a Europa.

[4 x 0'20]

b)

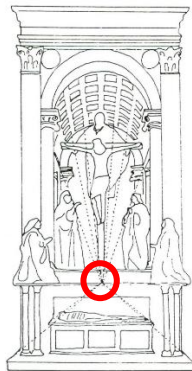
[1 punt].

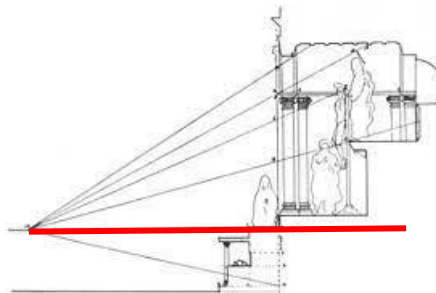
Estil:

- Renaixement. Alt Renaixement. Renaixement madur. Cinquecento.

[0.25]

1. Punt de fuga

2. Línia de l'horitzó

3. Figures dels donants.

[3 x 0.25]

c)

[1 punt].

- Pintura al bon fresc de mida monumental.
- Predomini de la línia sobre el color.
- Llum diürna i colors intensos.
- Ambientació de l'escena en un interior arquitectònic d'inspiració antiga. Influència de l'arquitectura de Bramante (projecte de Sant Pere del Vaticà).
- Ordenació dels grups per mitjà de l'arquitectura.
- Distribució simètrica dels grups de figures, presidits per les dues del centre dempeus.
- Composició tancada.
- Ambientació a l'antiga en les robes de les figures i el context de l'acció.
- Realisme en el tractament del rostre.

[5 x 0.20]

d)

[1 punt].

- El tema es remunta a l'antiguitat clàssica amb la representació de *Plató conversant amb els seus deixebles* o *l'Acadèmia de Plató*, però aquí es concep de manera àmplia i contextualitzant un debat o una lliçó filosòfica presidida per les dues figures centrals, Plató (amb el llibre del *Timeu*) i Aristòtil (amb el d'Ètica) amb un gest retòric també contrastat.

- És difícil consensuar la identitat històrica i els models usats de cadascuna de les figures. Però en el rostre de Plató es reconeix a Leonardo da Vinci i en el d'Heràclit el de Miquel Àngel, recolzat en els esglaons i incorporat després de l'esbós. Entre els filòsofs de l'Antiguitat s'inclou Hipatia d'Alexandria.

[0.50]

- Decoració pictòrica de la *Stanza della Segnatura* del Palau Apostòlic de la Ciutat del Vaticà. Una comanda del pontífex Juli II. *L'escola d'Atenes* s'integra així en un conjunt de quatre frescos que simbolitzen: la Filosofia (Escola d'Atenes), la Poesia, les Arts i la Música (el Parnàs), la Teologia (La disputa del Sagrament) i el Dret (Virtuts i Lleis).
- Malgrat l'existència de diverses interpretacions se sol identificar els diversos grups de personatges de *L'escola d'Atenes* amb les arts del *Trivium* (Gramàtica, Retòrica i Dialèctica) i del *Quadrivium* (Música, Aritmètica, Astronomia i Geometria) protegides pels déus Apol·lo i Minerva i representades pels filòsofs Plató i Aristòtil.

[0.50]

e)

[1 punt].

- Per l'absència de narració (excusa) mitològica, històrica, literària o al·legòrica. Així, per exemple, en les dues pintures reproduïdes es remet a figures mitològiques: Venus i Dànae. La pintura de Manet és realista i costumista. Una activitat dominical de lleure en un parc públic amb una dona despullada que ens mira. La indumentària dels homes ens situa en el present d'aleshores. Una dona real nua amb homes artistes s'identificava amb uns prostituta. Una provocació per part del pintor a la societat del moment.
- Valorar el grau d'argumentació dins els paràmetres oportuns a dalt especificats.
 - En blanc = 0
 - Argumentació suficient = 0'50
 - Argumentació satisfactòria = 0'75
 - Argumentació molt satisfactòria = 1'00.